

Иван Голев
БЕЗ МИЛОСТ

- © Иван Голев, автор, 2013 г.
© Дея Вълчева, художник, 2013 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2013 г.

ISBN 978-954-398-314-8

Иван Голев

БЕЗ МИЛОСТ

роман

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА **tryst**
СОФИЯ, 2013

„Това не е лола.“

Рене Магрит

Чудя се

От доста време се чудя как да разкажа тази история. Проблемите ми са няколко, но ако трябва да ги изброя и посоча, а по възможност и сведа до един, то бих казал, че се затруднявам най-вече какво *отношение* да взема към нея. Сама по себе си историята е житейска, би могла да се случи на всеки или почти на всеки и в този смисъл не само е автентична, но е и истинска. Това, което е преживял моят приятел, с малки изключения, е абсолютно неоспоримо като фактология и, казвах си известно време, не е необходимо да го дописвам, разкрасявам с литературни финтифлюшки или обяснявам. Седни и просто го запиши, окуражавах се. И наистина, два или три пъти сядах и започвах да записвам станалото. Ала много скоро изведнъж се улавях в преднамереност и, кой знае откъде появила се, напълно излишна обективизираност, дори дистанцираност. Чакай, защо се дърпаш така? Ти самият (тоест аз) не се ли хваща за главата, не цъка ли с език, не се ли смя, не въздиша ли, не казваше ли „Ай стига, бе! Това не може да е вярно! Ама ти сериозно ли?“ Защо **по-късно**, когато полагаше думите върху белия екран, съвършено необяснимо заемаше позата „непричом“ и описваше началните събития така, сякаш някъде някой твой напълно непознат, за когото няма да дадеш и пукната пара, нещо повече, когото досега не го е имало на тоя свят, но ти със своите могъщи, направо божествени способности си създавал от вода и кал, и си го плъокнал на екрана... ти... ти... Какво ли исках да кажа? Няма значение. И друг път съм забелязал, че захвана ли някое изречение отдалеч, с мно-

го условности и предварителни усуквания, с много подробности и ретардации, стигна ли до средата и му загубвам нишката. Трябва да се пише кратко. Като в казармата – наляя-во! Надяя-сно! Като обидно краткия живот.

Искам да кажа, че започнех ли да пиша тази история, тя просто пред очите ми се изплъзваше от пръстите ми като своенравно змийче, намазано с олио, и, гънейки се в кръста, поемаше по старите, утъпкани колотови, по сухите и скучни следи на вече прочетеното, случилото се, познатото. Просто поемаше в някаква своя хем утъпкана, хем вироглава посока и хал-хабер си нямаше, че исках да я претворя в разтърсваща човешка драма из днешния ни живот. Щом мернех приближаващия провал, гасях компютъра. Няма да пиша глупости, като не става – не става. В някакъв скрит вътрешен джоб на съзнанието ми обаче историята на Драго продължаваше да ферментира, да се налива с плът и мълчаливи пространства, да живее своя усамотен живот и – най-важното – да си е самодостатъчна. Такива истории не умират, твърде много жар са поели и разпалили, твърде много радост и болка са породили, та да се вкоравят като забравена бисквитата и да плесенясат. То, като се замислиш, и плесента не е смърт. Но да оставим плесента настрана. Да продължим с *песента!*

Както вече казах, основният препъникамък беше отношението ми към историята на Драго Методиев. Чудех се – да я опиша хладнокръвно от трето лице ли, нещо, което не бях правил отдавна, или да продължа наратива от последните си три романа, когато героят ми разказваше в „азова“ форма и бе дал воля на всичките си несподелени мъки и въждедения, терзания и комплекси, когато подобно на щедро подкупен митничар поривисто бе вдигнал бариерата пред всички вулгарни, цинични и откровени до безсрамие свои мисли и ги бе натирил към читателите с ядното: „На, яжте, мамка ви, да се видите какви сте всъщност!“ Питях се и друго: да взема ли стра-

ната на Драгомир, защото се знаехме още от гимназията, или поравно да разпределя вината за случилото се между двамата, между него и дамата, както е редно в съда на хората и в съда на литературата? Освен това не можех да преценя каква е истинската стойност на станалото, какво е поучителното и незабравимото, заради което си струва година-две почти всеки ден да реда думи, да ги свързвам в изречения, в един миг да ги дилийтвам ядосан и на тяхно място да набирам нови само защото ми се е сторило, че допускам повторения или съм се отклонил от невидимия въздушен тунел, по който искам да ги отведа към невидимата слънчева страна от другата страна (ето, сами виждате!), където да им сваля юздите, да ги разседлая и да ги оставя най-сетне да се почувстват свободни и да попасат на воля.

И още, трябваше ли съвсем лекичко, ехидничко да се подигравам на героите си, или като някакъв пълен наивник, като някакъв марсианец, паднал сефте на Земята, да приемам всичко за чиста монета и с нечовешка доброта и състрадателност да следя хода на перипетиите между двамата и останалите, въввлечени в историята?

Изобщо – какво исках да напиша? Романтичен любовен роман? Трагикомедия? Съвременен фарс, породен от вечния наивен човешки копнеж по сродна душа и щастие и изродил се в гавра? Или настървен разказ за една неовладяна похотливост, за едно неспирно съвкупление отпред, отзад, отстрани, за несекващи свирки и тям подобни музикални изпълнения, превърнал се от играчка в плачка?

Така се чудех и дзверех и понеже не можех да си отговоря, зарязах тази история и се заех вяло да прибавям думи към един друг текст, чието начало бях подхванал преди години и който, по всичко личи, ще продължи да чака още бая време, додето добие що-годе завършения вид на разплетена кошница. Ала една нощ, докато четях в

леглото си, изведнъж се отвори нещо като врата в стената. Сънувал съм го неведнъж: че в апартамента, в който живея, а всъщност не там, а в едно друго жилище в някакъв нов квартал, на партерен етаж, с много стаи и подстаи, зад някаква стена неочаквано се разкриват други стаи, за които не съм и подозирал и които изведнъж ме правят собственик на много по-просторна жилищна площ. Трябва да питам някой, който разбира от сънища, или е спец по Фройд и пасмина, да ми каже какво значи това. Но и да не го питам, мога да се досетя. Това най-вероятно значи, че аз съм много по-богат, отколкото смятам, или пък, че съм много по-гениален, отколкото досега ми личи. И най-вече – че заслужавам значително повече, отколкото *стените*, които ме ограждат, ми позволяват да получа. Та ето я тази врата в стената – бутвам я с пръст и в сумрачното пространство зад нея съзирам начина, по който би трябвало да се отнесе към тази толкова опърничава при цялата си привидна леснота история. Казах си: просто не трябва да се втренчваш в нея! Разкажи я, но я разкажи и за себе си, и за дядо си, и за хиляди други знайни и незнайни герои, паднали на полето на честта в битка за по-добри светове и слави! Историите не са изолирани в отделни стаи в интензивното отделение като болни от дизентерия. Те са част от света, от мен и теб, независимо че в конкретния случай са се случили на Драго и тая курва Роси (името ѝ не е Роси и още се чудя дали да я оставя Роси, или да я нарека някак по така), историите, колкото и да са пламенни, са част от общия огромен пурпурен огън, на който всички ние, малки, дребни и пощеливи човеченца се пържим, печем и задушаваме с богоборческото низкопоклонно и самоубийствено величаво самооблащение, че сме нещо повече от торби с екскременти. Простете, че почвам да се изпускам, нямам предвид в съответния смисъл, а че си изпускам благоприличието в словореда, по-точно словопорядъчността, но още от дете ми е черта

стане ли прекалено любезно и тържествено, прекалено изискано и благопристойно, прекалено аристократично и възвишено, да изпитам страстното желание да се изпръцкам. Та, да завърша, тази нощ разбрах как да подхожда към историята.

Е, винаги мога да се издъня. Да се окаже, че адреналинът ми в среднощния час е засенил, както облак – луната, вечно облецената ми самокритичност и ми е подложил динена кора, подхвърляйки ми идеята ето по *този* начин да се заема да разкажа историята на Драго и Роси, случила се през 2005-а и 2006 година в София и покрайнините. Както казват възпитаните хора, никога не е късно да се изложим, имайки предвид нещо по-ароматно. Това не ме интересува, нито кой какво щял да каже. Каквото иска да казва. Писането си е чист онанизъм – нямаш нужда от чужди очи под одеялото. Важното е да не секват виденията.

Зад вратата в онай мой сън не ми се явяваха кой знае какви нови и непознати неща. Просто стая, доста празна при това. Сега със закъснение си мисля, че навярно възможностите, които ни се дават в живота, са точно толкова необорудвани, сумрачни и студени. От нас зависи да ги изпълним с пламък, да ги направим част от локалния рай, сред който ни се иска да прекараме дните си. Явно и Драго е искал нещо подобно. Защото той вече има доста материални придобивки, добре е финансово, бъдещето му, така да се каже, е осигурено, но за да се набути в тая история, явно нещо му е липсвало, при това важно, съществено, за да позволи на страстите си, които, доколкото го познавам, никога не са го заслепявали дотам, че да изгуби контрол над нещата, да го надвият. Нека не се лъжем, той си е едно пресметливо копеле. Като мен, като мнозина от вас. Всички ние искаме хем да получим повече, хем да се чувстваме великодушни и благодетелни. С

две думи големи говна сме. Защото не става така – хем да си Майка Тереза, хем да си Онасис. Да носиш пълните торби у-вас-ис, а да идваш да се храниш у-нас-ис. Да, но го искаме. И оттам идват всичките ни проблеми, бедни и тъги – от това, че сме алчни. Че нямаме мърка. Че човешкото око само пръстта го засища.

Той ми я показа тая Роси на снимка. Както обикновено се случва при подобни магически състояния, тя не беше нищо особено. Поне мен не ме впечатли – бях очаквал да е по-скоро красавица. Бе двајсетина години по-млада от Драгомир и освен това самият той беше привлекателен мъж. Ала бях разочарован. Всъщност снимките бяха две. На едната тя бе по къси панталонки и те даваха чудесната възможност да разгледам не особено дългите ѝ крака, леко заоблени, плътни и кръстосани, защото бе седнала на някакъв стол сред двора му в Драгалевци, държеше в ръка цигара, с каквато се оказа, че се разделяла само по време на сън, но не и на музикални изпълнения, когато само я отдалечавала повечко, да не подпали космите му, и гледаше отнесено някъде наляво, наше дясно. Очите ѝ бяха разфокусирани като на човек, който носи очила, а на снимката е без тях. Имаше нещо руско в израза на лицето ѝ – в смисъл на банално, овално и скучно. Топчест нос, не особено изразителна уста, някакви уши, които се провиждаха през кичурите кестенява коса, плътна гушка, малко като базедова, свлечени рамене – а, да, беше по потник, а едрите ѝ гърди – разногледни встрани, от ония, дето им викаме кози. Имаше и коремче. Как да го няма, като беше майка на две деца, едното – предстоящ абитуриент, другото, седми-осми клас, нещо такова. Изобщо тая Роси ми се струваше прекалено обикновена, за да вземе така акъла на дългогодишен ненаситен жребец като Драго. Дори не помня как изглеждаше на втората снимка, явно по същия безрадостен начин. Ала той твърдеше, че била парче и половина.

Вярно, има жени, които не са фотогенични. Освен това съм срещал дами, които, без да са с правилни черти, притежават особена магнетична сила и ни привличат с някаква вътрешна своя красота, която фотоапаратът не запечатва. Драгомир ми е казал, че тая Роси, особено когато била с къса пола и на токчета, събирала мъжките погледи, както влагоуловител – молекулите на водата във въздуха. Конкретен пример: тя много обичала той да я води в Зоологическата градина и да зяпа мечетата. Радвала им се, ахкала, някакви такива мили глезотии. Веднъж един татко с момченцето си, вместо да му разказва за пухкавите животинки, които същевременно му сочел с пръст, така извивал очи към Росица, че се наложило хлапето да го плесне през ръката. И това съвсем не било единичен случай.

Добре, приемам. В истории като тази външността е *абсолютно* без значение. Човек хлътва като в дупка на тъмна улица и последното, което го интересува, е колко е красива тая дупка. И аз съм се влюбвал в съмнителни красавици, предполагам – и дядо ми (понеже обещах, че ще пиша и за него), всеки. Не е там въпросът, въпросът е как идва тая сляпа неделя, какво се случва с нас, могло ли е да бъде предотвратено, ако впоследствие се окаже, че е безобразно, саморазрушително, убийствено. Каква е тази болест, която ни пипва сякаш от раз, разпространява се като скоротечен рак по цялото ни тяло и ни превръща в съвършено различни хора. Учените имат отговори по този въпрос, не са боси. Но е едно да го обясняваш с химически съединения, съвсем друго – да го изпиташ. Карл Сандбърг имаше едно чудесно стихотворение, не го помня точно, но завършваше, че накрая оставала само пепел. Майката си трака, така е.

И все пак продължавам да се чудя как да напиша тази история. Ще ми се да отдам дължимото на традиционна-

та литература, колкото и тя да ми е скучна със закопчаното си най-горно копче на ризата и да ми е дошло ей до-тука от нея. Но навярно, от куртоазия, поне от време на време, ще правя опити да пиша отстранено и класически, каквото и да значи този закоравял израз. Ще се постарая да създам някакви образи, някаква художествена атмосфера...

Какви образи, какви пет лева! Животът е счупено огледало, всяка муцуна, надвесила се над него, си вижда я носа, я някой кичур, но нищо цялостно, нищо завършено и последователно. Мина времето на епичните платна, на безкрайните семейни саги, на наследяването „из род в потомство“. Днес всичко е парчетии, синхронно съществуване на диахронни фрагменти, хаос и ентропия, еклeктика и разностилие, карашък и пенкилерщина. Хич не ми се и мисли да ставам родоначалник на нов порядък за човечеството, Ной или Енох, Атила или Соломон. Аз съм си Ванката за едни и Иванче за други, Джони за Валето и Лаци и Иве за едно старо гадже, дете не съм го виждал трийсет години, Господ да ме пази да го видя сега. Нямам никакво желание да съм новият Стендал, защото отивам към Взелдал. Искам единствено да разкарам тая история от вътрешния джоб на съзнанието си по какъвто и да е сравнително честен начин и да я забравя, както се прави, че я е забравил Драго. Не я е забравил, само е хванала коричка, а вътре тихичко, кротичко го яде. Такива истории не се забравят, те са за цял живот. Това е положението.

Дали пък, вместо да създавам класически образи, просто да не сменя *наратива*?... Каква дума, а! Кой ли литературен шмекер я е измислил или клъвнал от някоя чуждоезична студия, за да впечатли съседката с големите цици! Ех, дядо Паисий, що се не вдигнеш от гроба и го не подпукаш този аноним по задника! *Наратив*! Запомнете го от мен, запишете си го в тефтерчето: Западните интелектуалци непрекъснато се самодоказват пред бога-

тите и аристократичните прослойки като компенсация за потомствената си бедност, докато единственото, което нашият полуинтелигент иска, е да шашне комшийката с цомбите.

Колко по-просто е да се каже: да надникнем зад оградата!